

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

Факультет фізичного виховання

Кафедра теорії та методики спортивної підготовки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри теорії та
методики спортивної підготовки
д.пед.н., професор
Приходько В.В.

«29» червня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СОЦІОЛОГІЯ СПОРТУ»

МАГІСТР

(ступень вищої освіти)

галузь знань:

01 «Освіта/Педагогіка»

спеціальність:

017 «Фізична культура і спорт»

освітня програма:

«Викладач фізичного виховання»

факультет:

Фізичного виховання

вид дисципліни:

Вибіркова

2023-2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни – «**Соціологія спорту**» для здобувачів СВО «Магістр», галузі знань – 01 «**Освіта/Педагогіка**», спеціальності - 017 «**Фізична культура і спорт**»; освітньої програми - «**Викладач фізичного виховання**».

Розробник:

Нестеренко Н.А., доцент кафедри теорії та методики спортивної підготовки, к.фіз.вих.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики спортивної підготовки, факультету «Фізичної культури і спорту», Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту.

Протокол № 22 від “ 29 ” червня 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(В.В. Приходько)

(прізвище та ініціали)

«29» _ червня _ 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>01 «Освіта/Педагогіка»</u> (шифр і назва)	за вибором
	Спеціальність <u>017 «Фізична культура і спорт</u> (шифр і назва)	
Модулів – 1	Спеціалізація / освітня програма «Викладач фізичного виховання»	Рік підготовки: 1-й
Змістових модулів – 4		Семестр
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>немає</u>		1-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента –		22 год.
		Практичні, семінарські
		22 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		76 год.
		Індивідуальні завдання:
		-
		Вид контролю
		залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: сформувати у студентів глибоке та повне уявлення про соціальну сутність фізичної культури і спорту, їх виникнення та розвитку як суспільних явищ, їх ролі значень та функціях в сучасному суспільстві, взаємозв'язках з культурою, політикою, економікою та ін. соціальними явищами.

Завдання: сформувати у магістрів уявлення про фізичну культуру і спорт, як важливого соціального явища, його впливу на формування здорового способу життя та стилю життя кожного члену суспільства; сформувати у спеціалістів уявлення про феномен спорту як соціального інституту; розкрити соціологічні проблеми спортивної діяльності; розкрити роль спорту в соціалізації особистості вічності; сприяти формуванню у спеціалістів наукових інтересів і самостійної пізнавальної діяльності з використанням методів соціологічного дослідження.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- соціальну структуру суспільства;
- виникнення, розвитку, цілі та завдання соціології спорту;
- об'єкт, предмет, методи соціології спорту як науки;
- соціальні функції та цінності спорту;
- основні соціальні проблеми олімпійського та професійного спорту;
- соціальні аспекти формування особистості спортсмена та характеристику кризисних періодів в спортивній кар'єрі;
- основні тенденції розвитку сучасного спорту; організацію, методику та процедури соціологічного дослідження;

вміти:

- аналізувати феномен спорту як соціального інституту;
- аналізувати соціальні функції та цінності спорту, проблеми олімпійського та професіонального спорту;
- аналізувати основні проблеми жіночого та дитячого спорту;
- аналізувати основні стадії соціалізації спортсмена та соціальні проблеми періодів спортивної кар'єри;
- скласти програму соціологічного дослідження в галузі фізичної культури і спорту;
- скласти анкети для соціологічного опитування;
- використовувати інструментарій соціологічного дослідження;
- зробити аналіз соціологічного дослідження і надати практичні рекомендації.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Соціологія спорту – як один із напрямків сучасного соціологічного значення.

Тема 1. Соціологія спорту, як наукова і навчальна дисципліна.

Складові теми: 1. Соціологія як фундаментальна наука та основа «Соціології спорту». 2. Соціологія спорту як наукова та навчальна дисципліна. 3. Подібність та основні відмінності соціології фізичної культури та спорту від інших спеціальних наук про фізичну культуру та спорт. 4. Базові поняття «Соціологія фізичної культури та спорту».

Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціології спорту.

Складові теми: 1. Виникнення соціології як науки. 2. Виникнення та розвиток «Соціологія спорту» як наукової та навчальної дисципліни. 3. Формування міжнародних організацій та структур соціології спорту, їх діяльність.

Модульна робота 1 за темою **«Соціологія спорту – як один із напрямків сучасного соціологічного значення».**

Змістовний модуль 2. Спорт, як соціальний феномен.

Тема 3. Спорт, як соціальний інститут.

Складові теми: 1. Фізична культура та спорт як соціальний інститут. 2. Соціальні функції фізичної культури та спорту. 3. Фізична культура та спорт у способі життя суспільства та стиль життя людини. 4. Місце та роль фізичної культури та спорту в соціальних інститутах суспільства.

Тема 4. Соціокультурні цінності фізичної культури і спорту.

Складові теми: 1. Цінності фізичної культури та спорту. 2. Інноваційні напрями фізкультурної освіти освоєння цінностей фізичної культури та спорту. 3. Основні напрямки у діяльності засобів масової інформації щодо пропаганди та популяризації фізичної культури та спорту та здорового способу життя. 4. Роль засобів масової інформації в оцінці значущості олімпійського руху та спорту.

Модульна робота 2 за темою **«Спорт, як соціальний феномен».**

Змістовий модуль 3. Соціологічні проблеми спортивної діяльності.

Тема 5. Соціологічні характеристики фізичної культури та спорту, їх основні відмінності та шляхи інтеграції.

Складові теми: 1. Історичні та культурологічні передумови виникнення фізичної культури та спорту. 2. Соціальна природа фізичної культури та спорту. 3. Спорт та фізична культура - самостійні соціальні феномени, їх функціональні відмінності. 4. Шляхи інтеграції фізичної культури та спорту.

Тема 6. Соціологічні проблеми спорту вищих досягнень та сучасного олімпійського руху.

Складові теми: 1. Відмінні характеристики спорту вищих досягнень та сучасного олімпійського руху. 2. Соціальні проблеми, що визначають кризову ситуацію у розвитку спорту найвищих досягнень. 3. Розвиток олімпійського руху, проблеми гуманізації спорту найвищих досягнень. 4. Соціальна роль спорту у розвитку суспільства та соціалізації особистості. 5. Проблема допінгу та збереження здоров'я спортсменів.

Тема 7. Спортивна кар'єра та проблеми соціальної адаптації спортсменів після завершення кар'єри.

Складові теми: 1. Спортивна кар'єра: поняття та відмінні риси; періоди розвитку. 2. Основні протиріччя, що зумовлюють кризи спортивної кар'єри. 3. Жінка у спорті. 4. Соціальна адаптація спортсменів після завершення спортивної кар'єри.

Тема 8. Соціологічні проблеми жіночого та дитячо-юнацького спорту.

Складові теми: 1. Проблема гендерних відносин в спорті. 2. Проблема омоложення жіночого спорту та раннє закінчення спортивної кар'єри. 3. Проблема збереження здоров'я дітей при ранньому початку спортивних занять.

Модульна робота 3 за темою «**Соціологічні проблеми спортивної діяльності**».

Змістовий модуль 4. Загальна характеристика соціологічного дослідження.

Тема 9. Конкретне соціологічне дослідження – основа прикладної соціології.

Складові теми: 1. Поняття про конкретне соціологічне дослідження. 2. Різновиди конкретного соціологічного дослідження та основні етапи його проведення.

Тема 10. Програма конкретного соціологічного дослідження.

Складові теми: 1. Поняття про програму конкретного соціологічного дослідження та характеристика її функцій. 2. Структура програми конкретного соціологічного дослідження, методологічна частина програми. 3. Методична частина програми конкретного соціологічного дослідження. 4. Організаційно-технічна частина програми конкретного соціологічного дослідження.

Тема 11. Емпіричні методи соціологічного дослідження.

Складові теми: 1. Загальна характеристика емпіричних методів, метод спостереження. 2. Аналіз документів: характеристика та види. 3. Методи опитування.

Модульна робота 4 за темою «**Загальна характеристика соціологічного дослідження**».

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
		лекції	прак.	лаб.	інд.	сам.раб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Соціологія спорту – як один із напрямків сучасного соціологічного значення.						
Тема 1. Соціологія спорту, як наукова і навчальна дисципліна.	15	2	2			11
Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціології спорту.	14	2	1			11
Модульна робота 1	1		1			
Разом за змістовим модулем 1	30	4	4			22
Змістовий модуль 2. Спорт, як соціальний феномен.						
Тема 3. Спорт, як соціальний інститут.	15	2	2			11
Тема 4. Соціокультурні цінності фізичної культури і спорту.	14	2	1			11
Модульна робота 2	1		1			
Разом за змістовим модулем 2	30	4	4			22
Змістовий модуль 3. Соціологічні проблеми спортивної діяльності.						
Тема 5. Соціологічні характеристики фізичної культури та спорту, їх основні відмінності та шляхи інтеграції.	9	2	2			5
Тема 6. Соціологічні проблеми спорту вищих досягнень та сучасного олімпійського руху.	9	2	2			5
Тема 7. Спортивна кар'єра та проблеми соціальної адаптації спортсменів після завершення кар'єри.	6	2	2			2
Тема 8. Соціологічні проблеми жіночого та дитячо-юнацького спорту.	5	2	1			2
Модульна робота 3	1		1			

Разом за змістовим модулем 3	30	8	8			14
Змістовий модуль 4. Загальна характеристика соціологічного дослідження.						
Тема 9. Конкретне соціологічне дослідження – основа прикладної соціології.	10	2	2			6
Тема 10. Програма конкретного соціологічного дослідження.	10	2	2			6
Тема 11. Емпіричні методи соціологічного дослідження.	9	2	1			6
Модульна робота 4	1		1			
Разом за змістовим модулем 4	30	6	6			18
Усього годин	120	22	22			76

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ змістового модуля, теми	Назва семінарського заняття	Кількість аудиторних годин
I	Змістовий модуль 1. Соціологія спорту – як один із напрямків сучасного соціологічного значення.	4
	Тема 1	
1	Соціологія спорту, як наукова і навчальна дисципліна.	2
	Тема 2	
2	Історичні аспекти розвитку соціології спорту.	2
II	Змістовний модуль 2. Спорт, як соціальний феномен.	4
	Тема 3	
3	Спорт, як соціальний інститут.	2
	Тема 4	
4	Соціокультурні цінності фізичної культури і спорту.	2
III	Змістовий модуль 3. Соціологічні проблеми спортивної діяльності.	8
	Тема 5	
5	Соціологічні характеристики фізичної культури та спорту, їх основні відмінності та шляхи інтеграції.	2
	Тема 6	
6	Соціологічні проблеми спорту вищих досягнень та сучасного олімпійського руху.	2
	Тема 7	
7	Спортивна кар'єра та проблеми соціальної адаптації спортсменів після завершення кар'єри.	2
	Тема 8	
8	Соціологічні проблеми жіночого та дитячо-юнацького спорту.	2
IV	Змістовий модуль 4. Загальна характеристика соціологічного дослідження.	6
	Тема 9	
9	Конкретне соціологічне дослідження – основа прикладної соціології.	2
	Тема 10	
10	Програма конкретного соціологічного дослідження.	2
	Тема 11	
11	Емпіричні методи соціологічного дослідження.	2
	Разом	22

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми яка вивчається самостійно	Кількість годин
	Змістовий модуль I. Соціологія спорту – як один із напрямків сучасного соціологічного значення.	
	Тема 1	
1	Соціальна сутність фізичної культури і спорту.	11
	Тема 2	
2	Виникнення та розвиток спорту, як суспільного явища.	11
	Змістовий модуль II. Спорт, як соціальний феномен.	
	Тема 3	
3	Значення та функції спорту в сучасному суспільстві.	11
	Тема 4	
4	Взаємозв'язок спорту з культурою, політикою, економікою та іншими соціальними явищами.	11
	Змістовий модуль III. Соціологічні проблеми спортивної діяльності.	
	Тема 5	
5	Проблема гуманізації спорту вищих досягнень.	5
	Тема 6	
6	Тенденції розвитку жіночого спорту.	5
	Тема 7	
7	Адаптація спортсменів після завершення спортивної кар'єри.	2
	Тема 8	
8	Вплив занять спортом на розвиток особистості.	2
	Змістовий модуль IV. Загальна характеристика соціологічного дослідження.	
	Тема 9	
9	Методика складання соціологічних анкет.	6
	Тема 10	
10	Методика проведення соціологічного опитування.	6
	Тема 11	
11	Аналіз даних соціологічного дослідження.	6
	Разом	76

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні викладачами навчальної дисципліни використовуються традиційні методи подачі інформації (читання лекцій, проведення семінарських занять). Проте пріоритетними методами навчання студентської аудиторії є інтерактивна і самостійна робота. Серед цих особливостей, передовсім, можна відзначити вивчення, аналіз прикладного матеріалу, аналіз та синтез інформації щодо прикладів розвитку фізичної культури, спорту і туризму, відвідування бібліотек ПДАФКіС та м. Дніпра, відвідування різних заходів зі сфери їх майбутньої професійної діяльності.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Поточний контроль – відвідування занять, усні та письмові відповіді за визначені темами, виконання самостійної та індивідуальної роботи, написання модульних робіт за змістовними модулями.

2. Підсумковий контроль – залік.

Контроль з навчальної діяльності студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою результати якої оцінюються за 100-балльною шкалою.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЯКІ ВИЗНАЧАЮТЬСЯ ЯК ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Цілі та завдання «Соціології спорту», як наукової та навчальної дисципліни.
2. Функції «Соціології спорту».
3. Основні соціальні проблеми які вирішує соціологія спорту.
4. Історичні аспекти розвитку соціології спорту.
5. Основні поняття дисципліни «Соціологія спорту».
6. Характеристика спорту, як соціального інституту.
7. Соціокультурні цінності фізичної культури і спорту.
8. Соціальні проблеми спорту вищих досягнень.
9. Соціальні проблеми олімпійського спорту.
10. Соціальні проблеми професійного спорту.
11. Соціальні проблеми жіночого спорту.
12. Соціальні проблеми дитячо-юнацького спорту.
13. Соціалізація особистості в спорті.
14. Характеристика етапів спортивної кар'єри.
15. Основні кризи спортивної кар'єри та шляхи їх подолання.
16. Проблеми відходу спортсменів з спорту і адаптація до нової діяльності.
17. Визначення понять: метод, методика та процедура соціологічного дослідження.
18. Загальна характеристика методів соціологічного дослідження.
19. Характеристика метода опитування при соціологічному дослідженні.
20. Поняття про проведення соціологічного експерименту.
21. Характеристика етапів при соціологічному дослідженні.
22. Загальна структура програми конкретного соціологічного дослідження.
23. Методи обробки первинної соціологічної інформації.
24. Складання прогнозу розвитку конкретного явища на підставі соціологічного дослідження.
25. Формування рекомендацій на підставі соціологічного дослідження.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Розподіл балів за змістовим модулем і темами														Pідсумкові тести (залік)	Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4					
T1	T2	MP1	T3	T4	MP2	T5	T6	T7	T8	MP3	T9	T10	T11	MP4		
5	5	10	5	5	10	5	5	5	5	10	4	4	4	8	10	100
20			20			30					20					

10.ФОРМА ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Завдання	Мінім. к-сть балів	Макс. к-сть балів
Кількість балів за змістовий модуль I (max — 20)		
Відповіді за темами дисципліни (за 2 теми)	8	10
Модульна робота 1	6	10
Всього за модуль 1	14	20
Кількість балів за змістовий модуль II (max — 20)		

Відповіді за темами дисципліни (за 2 теми)	8	10
Модульна робота 2	6	10
Всього за модуль 2	14	20
Кількість балів за змістовий модуль III (max — 30)		
Відповіді за темами дисципліни (за 4 теми)	12	20
Модульна робота 3	6	10
Всього за модуль 3	18	30
Кількість балів за змістовий модуль IV (max — 20)		
Відповіді за темами дисципліни (за 2 теми)	8	10
Модульна робота 4	6	10
Всього за модуль 4	14	20
Підсумковий залік	6	10
Всього	70	100

Примітка: кількість балів за відповіді за одну тему від 4 до 5; виконання модульної роботи від 6 до 10 балів.

10. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
90 – 100	A	відмінно	зараховано	
82-89	B	добре		
74-81	C			
64-73	D	задовільно		
60-63	E			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

З метою поліпшення сприйняття навчального матеріалу на протязі викладання курсу дисципліни «Особливості підготовки жінок в спорті» використовуються мультимедійний проектор та ноутбук (презентації), стендси, плакати, наочні схеми.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Барвінський А. О. Соціологія: курс лекцій для студ. ВНЗ. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
2. Батюк А. М. Соціологія спорту як окремий напрям соціологічного знання / А. М. Батюк // Соціальні технології. – 2011. – № 50. – С. 341–347.
3. Батюк А.М. Структурування спорту та фізичної культури в контексті соціологічного аналізу. Грані. 2012. Лютий № 2 (82). С. 106–110.
4. Биховська І. Радянська соціологія спорту: старт і...ще раз старт.//Социологическое обозрение, 2017- т.16, №2- С.285.
5. Богуславська В. Напрями застосування новітніх інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту / Богуславська Вікторія, Бріскін Юрій, Пігин Мар'ян // Спортивний

- вісник Придніпров'я. – 2017. – № 2. – С. 16–20.
6. Болотіна Є. В. Соціологія: навч. посіб. / Є. В. Болотіна, В. Б. Мішуря. – Київ : Центр навчальної літератури, 2007. – 128 с.
  7. Васильченко О.А. Напрямки соціологічних досліджень в області фізичної культури та спорту. Методологія соціального пізнання: здобутки й проблеми: Матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції; 25 травня 2005 року. Київ – Запоріжжя: Просвіта, 2005. С. 253–254.
  8. Васильченко О.А. Шляхи подолання та запобігання девіантної поведінки серед спортсменів. Гуманізація вищої освіти: філософські виміри: Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції. Бердянськ, БДПУ, 14-16 червня 2005 р. Бердянськ: БДПУ, 2005. С. 64–65.
  9. Визитей Н. Н. Социология спорта: курс лекций. – К.: Олимпийская литература, 2005.
  10. Власова Н.Ф. Функції фізичної культури та спорту як соціального інституту. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2017. Вип. 75. С. 53–60.
  11. Волович В. І. Соціологія. – К.: Центр учебової літератури, 2009.
  12. Городецький О.В. Фізична культура і спорт у мережах соціокультурних комунікацій сучасної молоді// Гуманітарний журнал, 2014- №1-2 -С.36-37.
  13. Городяненко В. Г. Социологический практикум : учеб.-метод. пособие. – Киев: Академия, 1999. – 160 с.
  14. Дворецька Г. В. Соціологія : навч. посіб. / Г. В. Дворецька. – Вид. 2- ге, перероб. і доп. – Київ : НЕУ, 2002. – С. 347–428. 23.
  15. Дембіцький С., Любива Т., Сучасні техніки управління даними соціологічних досліджень / С. Дембіцький, Т.Любива //Соціологія: теорія, методи, маркетинг – К., 2015, № 3, стор.125-146.
  16. Жоль К.К. Соціологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / К.К. Жоль. – Київ : Либідь, 2005. – 440 с.
  17. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні»: за станом на 7 жовт. 2017. – Відомості Верховної Ради - офіц. Вид. - Київ Парлам. Вид-во, 2017- № 2 - ст.25.
  18. Захаров М.А. Социология спорта: учеб.-метод. пособие / М.А. Захаров. – Смоленск: СГАФКСТ, 2008. – 216с.
  19. Кириленко О. Соціологічний аналіз спортивної активності населення України / О. Кириленко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. –К. – 2007. – № 3. – С. 169–187.
  20. Кириленко О.М. Спортивна активність населення України: соціологічний аналіз. Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. С. 305–314.
  21. Козловець Є. А. Соціологія : словник термінів і понять /Є. А. Козловець. – Київ : Кондор, 2006. – 327 с.
  22. Лапан Т. Д. Історія соціології. Ч. I. Навчальний посібник. — Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. — 236 с.
  23. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії: навч. посіб. 2-ге вид., допов. і випр. К.: МАУП, 2004. 464 с.
  24. Лукащук В. І. Основні етапи розвитку соціології спорту [Електронний ресурс] / В. І. Лукащук // SOCIOПРОСТИР: міждисциплінарний зб. наук. пр. з соціології та соціальної роботи. – 2011. – № 1(2). – С. 77–83.
  25. Лукащук В. І. Соціологія спорту як навчальна дисципліна / В. І. Лукащук // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції "Наука і соціальні проблеми суспільства: освіта, культура, духовність". – Х. : ХНПУ, 2008. – Ч. I. – С. 127–128.
  26. Лукащук В.І. Еволюція соціологічних підходів до вивчення спорту. Український соціум. 2012. № 1. С. 39–52. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usoc_2012_1_5.
  27. Люта Л. П. Перспективи розвитку інституту спорту в сучасних умовах. Вісник КНУ. Соціологія. Психологія. 2003. Вип. 17–18. С. 90–94.
  28. Люта Л. П. Сутність інституту спорту як агенту соціалізації. Вісник КНУ. Соціологія. Психологія. 2004. Вип. 15–16. С. 94–97.
  29. Мамаєва О.В.,Мамаєв Д.Ю. Фізична культура і спорт як чинник соціалізації особистості//Проблеми фізичного виховання і спорту, 2010-№ 7-С.5.

30. Найчук А.В. Соціологія фізичної культури і спорту: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: видавець Зволейко Г.Д., 2013. 135 с.
31. Оніщук Л.М. Методичні вказівки до практичних занять із навчальної дисципліни «Соціологія фізичної культури і спорту». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. 85 с.
32. Оніщук Л.М. Соціологія спорту: курс лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. 140 с.
33. Оніщук Л.М. Соціологія фізичної культури і спорту: навчальний посібник для студентів денної форми навчання спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. 135 с.
34. Основи науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт): навч. посіб. /В. М. Костюкевич, В. І. Воронова, О. А. Шинкарук, О. В. Борисова; за заг. ред. В. М. Костюкевича. – Вінниця: Нілан – ЛТД, 2016. – 554 с.
35. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: курс лекцій. К.: Наукова думка, 2002. 255 с.
36. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2012. 140 с.
http://www.knuba.edu.ua/doc/politic/pos_soc.pdf
37. Презлята Г.В. Здоровий спосіб життя: ідеї, пошук, досвід Монографія. ІваноФранківськ: НАІР, 2013. 484 с.
38. Соціологія. Короткий енциклопедичний словник / Під заг. Ред. Д-ра філос. Наук, проф. Воловича В.І. - К.: Український центр духовної культури, 1998 - 736 с.
39. Соціологія. Короткий енциклопедичний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.subject.com.ua/sociology/dict/466.html>.
40. Соціологія. Навчальний посібник / Упорядник П. П. Марчук. – Тернопіль, 1998.
41. Соціологія: підручник / М. П. Козирев; Львів. держ. ун-т внутр. справ. — Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2016. — 655 с. — Бібліогр.: с. 645—655 (202 назви). — ISBN 978-617-511-222-9.
42. Соціологія: терміни, поняття, персоналії. Навчальний словник довідник / За заг. ред. В.М. Пічі. К.; Львів, 2002.
43. Спеціальні та галузеві соціології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /В.Є. Пилипенко (ред.). К.: Каравела, 2003. 300 с.
44. Харченко Л.М. Соціологія: методичні рекомендації / Лариса Миколаївна Харченко. – Переяслав-Хмельницький: «Видавництво КСВ», 2018. – 60 с.
45. Skalski, D., Grygus, I., Zabolotna, O., & Kindzer, B. (2021). СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧASНОЇ РОДИНИ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ. *Rehabilitation and Recreation*, (8), 88–100.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>
2. World Anti-Doping Code.Montreal: World Anti-Doping Agency, 2015. 156 р. URL: <https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/wada-2015-world-anti-doping-code.pdf>

Викладач _____ Наталія НЕСТЕРЕНКО
(підпись)